

De Woutertje Pieterse Prijs is een prijs voor het beste oorspronkelijk Nederlandstalige kinder- of jeugdboek dat het afgelopen jaar is verschenen. In 2025 zijn er zes boeken genomineerd.

Om leraren te inspireren aan de slag te gaan met actuele én goede kinder- en jeugdboeken, bieden wij lestips aan bij de genomineerde boeken. Dit jaar zijn er lestips vanaf de onderbouw van het basisonderwijs tot en met de bovenbouw van het voortgezet onderwijs.

LESTIPS

VOOR GROEP 7 EN 8 VAN HET BASISONDERWIJS

Deze lessuggesties richten zich op het boek **Vandaag komen we niet meer thuis** van Enne Koens & Maartje Kuiper (Uitgeverij Luitingh-Sijthoff), een boek dat geschikt is voor kinderen vanaf 10 jaar.

Thema's in dit boek

- migratie
- vluchten
- grenzen
- taal & identiteit
- thuis voelen
- familie en geheimen
- cultuur(verschillen)
- aanpassingsvermogen
- doorwerking van het verleden

Uit het juryrapport

“Dit boek biedt lezers een unieke inkijk in het gevoel ergens vreemd te zijn en opnieuw te moeten beginnen. Onverwacht moet een jongen uit Nederland zijn plek vinden in het thuisland van zijn vader: taal, gewoonten en mensen zijn hem grotendeels vreemd. Een origineel perspectief dat lezers haarscherp laat ervaren hoeveel er bij migratie komt kijken. Dit maakt het een belangrijk boek, sterk in concept en uitwerking. De illustraties en de vormgeving dragen bij tot het bijzondere en opvallende karakter van het boek.”

Vandaag komen we niet meer thuis

Op een dag staat de vader van Mirza (10 jaar) hem op te wachten bij school met een auto vol met spullen. Ze stappen gehaast in en vertrekken. Mirza heeft geen idee waarom en waarheen ze gaan. Zijn vader geeft geen antwoord op zijn vragen. Als ze na dagen rijden ergens aankomen, blijkt dit het thuisland van zijn vader te zijn, waar ze gaan wonen in het huis van Mirza's overleden opa en oma. Hij wordt naar school gestuurd, waar alles anders is. Hij krijgt een uniform en spreekt de taal niet. Mirza mist zijn vriend Lucas en voert denkbeeldige gesprekken met hem. Hoe kan hij zich staande houden in een land waar hij de gewoonten niet kent?

WAT IS ER AAN DE HAND?

OORZAAK EN GEVOLG

DRAMATISEREN

Voorlezen

Laat het boek zien en lees het eerste hoofdstuk (p. 9-13) voor.

Bespreken

Besprek klassikaal wat we te weten zijn gekomen over het verhaal. Wie spelen er een rol? Waar speelt het zich af? Wat gebeurt er?

Oorzaak

Verdeel dan de klas in groepjes van 4 leerlingen en laat ze samen bedenken wat er aan de hand kan zijn. Welke aanknopingspunten hebben ze gekregen uit het verhaal? Wat zou hieraan voorafgegaan kunnen zijn? Wat zou de oorzaak kunnen zijn van het vertrek? Laat ze dit in kernwoorden noteren.

Uitspelen

Daarna bedenken ze een scène waarin duidelijk naar voren komt wat hieraan is voorafgegaan. Ze gaan dit zonder tekst naspelen, als een mime speler.

Presenteren

Elk groepje speelt om de beurt hun scène voor de overige leerlingen uit. De anderen mogen raden welke oorzaak het groepje heeft bedacht voor de vlucht van de vader van Mirza.

Voorlezen

Lees pagina 25 tot en met 27 voor. Besprek dan of dit een logische verklaring is van de vader van Mirza en hoe Mirza hierover denkt.

ACHTERGRONDINFO

Werken aan het vergroten van taalgevoel & literaire competentie

Lezen en burgerschap

Lezen en burgerschap gaan hand in hand. Niet alleen heb je lezen nodig om als volwaardige burger te kunnen participeren in de maatschappij. Door over anderen te lezen ontwikkel je ook meer empathie voor andere gewoonten en ideeën. Jeugdliteratuur als de spiegels en de vensters op het leven. Je kunt thema's uit boeken gebruiken om met elkaar van gedachten te wisselen. *Vandaag komen we niet meer thuis* leent zich goed voor gesprekken over migratie en je thuis voelen.

Meertaligheid

Meertaligheid is een actueel thema. Ruim een kwart van de kinderen in Nederland groeit op met een andere thuistaal dan het Nederlands. Er is steeds meer bekend over het belang van het stimuleren van deze thuistalen. Goede beheersing van de eerste taal helpt niet alleen bij de ontwikkeling van de tweede taal, ook het erkennen en benutten van deze talen in het onderwijs zorgt voor een positief pedagogisch klimaat. De nieuwste brochure van Stichting Lezen in de serie *Kwestie van Lezen* (nr. 21) gaat over *Meertaligheid in het leesonderwijs*.

ADVIES AAN MIRZA

CREATIEF SCHRIJVEN

INLEVEN

Voorlezen

Vertel dat Mirza met zijn vader in het huis van zijn overleden opa en oma is gaan wonen in het thuisland van zijn vader. Lees dan pagina 82 tot en met 89 voor. Laat een duidelijk onderscheid horen als je de cursiefgedrukte (denkbeeldige) dialoog voorleest die Mirza voert met Lucas. Leg uit dat Lucas hem *Mini Mier* noemt.

Brainstormen

Laat leerlingen in twee- of drietallen bedenken wat je allemaal nodig hebt (zowel materiële als niet-materiële zaken) als je in een ander land naar school zou gaan. Benadruk dat je geen telefoon of internet hebt.

Advies

Laat de leerlingen de 3 belangrijkste elementen die ze hebben opgeschreven onderstrepen. Hiermee schrijven ze, net als Lucas denkbeeldig doet, een advies aan Mirza. Wat kan Mirza het beste doen om er bij te horen?

Presenteren

Welk twee- of drietal wil hun advies voor de klas voorlezen? Wat vinden de anderen van dit advies? Bespreek het met elkaar.

HET LEVAARS

SPELEN MET TAAL

ERVAREN

Levaarse zinnen

Neem uit het *Levaarse woordenboek* (p. 232-236) 5 Levaarse zinnen of een combinatie van woorden over. Maak er een toets van en deel uit.

Toets

Laat de leerlingen de toets individueel maken. Geef geen uitleg.

Bespreken

Na afloop vraag je hoe de leerlingen dit hebben ervaren. Waarschijnlijk zullen ze aangeven dat dit niet echt prettig was.

Samen

Geef ze daarna wat vertaalde woorden uit de zinnen. Laat de leerlingen in groepjes kijken of ze er zo wel uitkomen. Na wat gepuzzel van de groepjes, geef je ze het *Levaarse woordenboek*. Ze kunnen nu alles nakijken.

Eigen zinnen

Met het *Levaarse woordenboek* gaan de leerlingen in duo's eigen zinnen maken. Laat duo's hun zinnen uitwisselen en deze vertalen. Weten ze al genoeg van de taal om dit zonder woordenboek te doen?

TIP: Maak ook gebruik van de meertalige kennis in de klas. Laat leerlingen de *Levaarse* woorden en zinnen in hun thuistaal of dialect vertalen en laat anderen raden wat het betekent.

MEER LEZEN?

Van Enne Koens & Maartje Kuiper

- *Vanaf hier kun je de hele wereld zien* (2022) Uitgeverij Luitingh-Sijthoff.
- *Die zomer met Jente* (2019) Uitgeverij Luitingh-Sijthoff.
- *Ik ben Vincent en ik ben niet bang* (2017) Uitgeverij Luitingh-Sijthoff.

Over migreren

- *Migranten* (2020) Issa Watanabe. Uitgeverij Querido.
- *Mensen met koffers* (2020) Sjoerd Kuyper & Annemarie van Haeringen. Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren.

TIP: *Vandaag komen we niet meer thuis* is te leen als luisterboek in de *Online Bibliotheek*, gratis voor leden van elke bibliotheek.
<https://www.onlinebibliotheek.nl/>

Bronnen

- Wouters, E., Van Popta, M., Dekker, S., & Smit, J. (2024) *Meertalige leerlingen ondersteunen in het leesonderwijs. Een literatuurstudie naar meertaligheid, lezen met begrip en leesmotivatie*. Amsterdam: Stichting Lezen.
- *Lectoraat Meertaligheid & Geletterdheid*, <https://lectoraatmg.nl/>
- *Website over Enne Koens* <https://www.ennekoens.nl/>
- *Website over Maartje Kuiper* <https://maartjekuiper.nl/>
- In de serie *Kwestie van lezen* van Stichting Lezen:
  - *Lezen en creatief schrijven combineren op de basisschool. Achtergronden en praktische tips voor leerkrachten* (nr. 13)
  - *Lezen en burgerschap. Achtergronden en praktische tips voor docenten po en vo* (nr. 16)
  - *Meertaligheid in het leesonderwijs* (nr. 21)

Colofon

Deze lestips zijn ontwikkeld door Loes Reichenfeld (LEES met LOES) - www.leesmetloes.nl in opdracht van de Stichting Woutertje Pieterse Prijs.

Scan onderstaande QR-code voor lessuggesties bij alle genomineerde boeken:

Voor het basisonderwijs

- groep 1-8: *Dichter bij de seizoenen* van Bette Westera & Henriette Boerendans
- groep 6-7: *De lijst van Violet Sopjes* van David Vlietstra & Yoko Heiligers
- groep 7-8: *Vandaag komen we niet meer thuis* van Enne Koens & Maartje Kuijper

Voor het voortgezet onderwijs

- klas 1-3: *Oever* van Ludwig Volbeda
- klas 1-6: *Ommouw me* van Ted van Lieshout
- klas 4-6: *De vrouw en zijn hoofd* van Benny Lindelauf & Ingrid Godon

De lestips worden aangeboden dankzij de steun van de Brook Foundation en De Versterking.